

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Protivnikova očitanja

imajo za vsacega, kdor hoče sam sebe dobro poznati in se poboljšati, dostikrat kako zrno resnice, ki je vsega premisleka vredno. Tako na pr. nahajamo v zadnjem broji (16. dec.) graškega nemškega lista dopis iz Trsta o „slovenskem rogovilstvu v Primorji“, ki izreka očitanje primorskim zlasti tržaškim Slovencem, katero naj bi si ti dobro zapomnili. Spominjaje vloge tržaškega slovenskega političnega društva na ministerstvo za poslovenjenje srednjih šol huduje se, da ima že „ozemlje specifično slovenske civilizacije vedno bolj širiti se, od Maribora do Pulja, od Uskokov do Dobrača da ima torišče te kulture segati in slovenski element nad nemškim, laškim in hrvatskim (?) prevladati“. In kaj dopisnik zoper to navaja? Da je v srednjih šolah v Trstu, Kopru, Paznu premalo, jako malo slovenskih učencev. Slovenci v tržaški okolici in v Primorji dajejo svoje sinove premalo študirati!

Priznati se mora, da je v tem resnice in zato je treba, da se v narodnih glasilih zopet pozornost dotičnih Slovencev na to obrača. Tržaški Slovenci imajo premalo narodne inteligence ravno ker ne dajejo sinov študirati na srednje šole. Uradniki so laški tudi zato, ker je slovenskih premalo, ali jih celo nij. Nikjer nij tacega pomanjkanja duhovnov kakor v Primorji in če pojde tako naprej, bode še slabše nego je.

Zato je dolžnost omikanih tržaških in družih Slovencev, da skrbijo za inteligentno podraščanje s tem, da slovenske ljudi v okolici in v Trstu pregovorjajo, naj dajo sinove štu-

dirati na srednje šole, zlasti gimnazije. Naj jih pa tudi podpirajo v tem. Koliko jako ubožnih kmetskih in delavskih fantov izštudira (in je potem v odličnih stanovih narodu na čast in korist) v Ljubljani, Celji, Mariboru, Novem mestu, Gorici. Lažje bi to v Trstu mogoče bilo in da nij, krivi so mnogo primorski Slovenci sami in njih indolentnost ali malomarnost do srednjih šol. Vsak talentiran slovenski fant, ki se izšola, je pridobitev za naš narod. In na vse moramo Slovenci obračati oko, ako hočemo za boljšo narodno prihodnost skrbeti, kar nam mora vendar glavni cilj biti. Naj torej tudi rodoljubi primorski pospešujejo, podpirajo, agitirajo in pomagajo v tem smislu, da bode kmet, delavec, in vsak drug, ki kolikaj sam premore, ali ki le kakorkoli kakšno podporo doseči more, svojega sina tudi v srednje šole dajal. Le če nam povsod zarodi krepka narodna inteligenca, bode tudi narod imel krepko vodstvo.

Spet o štetju ljudi.

Češko novinarstvo s tem kaže, kako varen se mu zdi občni popis ljudi ali ljudsko štetje, ki bode po celem Avstriji 31. decembra 1880, da vedno prinaša članke, ki češki narod in zlasti češko inteligencijo opozorjujejo in opominjajo k pazljivosti in agitaciji v tem smislu, da se gotovo vsak Čeh vpiše v rubriko „umgangssprache“ kot Čeh, a ne da bi zapisal se kot Nemec, ako slučajno tudi nemški govori. Tako prinaša „Pokrok“, glasilo večine čeških poslancev, v četrtek uvodni članek: „nalog študentovstva in narodnjakov po deželi za božične praznike“, v katerem članku se dijaki in vsi narodnjaki pozivljajo,

naj se pri popisu ljudi pazi, da se narodnosti ne bode kvar delala.

Ker so naše razmere češkim najbolj podobne, naj tudi mi isto željo ponavljamo. Kakor bode kdo zapisal, da „navadno govori“, k temu narodu ali ljudstvu ga bodo pristeli. Noben rojen Slovenec, če tudi nemški ali laški zna in govori, ne sme tega zapisati, ampak mora zapisati svojega roda jezik, da govori slovenski. Kajti potem nas bodo šteli, koliko nas Slovencev je, kaj vagono, ali smo se kot narod pomnožili in okrepili, ali pa nas je menj in smo oslabili. Torej govori, uči, pripoveduj ljudem pomen tega popisa povsod, kamor tvoj vpliv seže.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. decembra.

V državnem zboru se je 16. decembra nadaljevala debata o dovolitvi proračunskega budžeta. Neuwirth je vlado napadal, minister Dunajevski mu je odgovoril. Trgovinski minister je zbornici izročil novo obrtniško postavbo v posvetovanje.

Dunajske nemško-nacionalne judovske novine strastno napadajo zdaj večino državnega zbora zavolj tega, ker je legitimacijskega odseka večina potrdila volitve iz zgorenje-avstrijskega velikoposestva. Kričé mej svet, da se večina državnega zbora zdaj ne dotika samo interesov jedne stranke, nego da ruši pravno državo. Ti nemški gospodje so pozabili na češki chabrus in predzadnje volitve v kranjsko trgovinsko zbornico. Tačas ustavovercem nij bila nobena državljanska pravica sveta.

Slovanski delavski ljudski shod bode na Dunaji v nedeljo 19. t. m. Sklicali so ga tamošnji slovanski delavci ter postavili v pro-

Listek.

Jan Kollár,

otec vzajemnosti slavjanske.

(Dalje.)

A ob učinku, kateri je pesen postopno proizvajala, čitam v omenjenih „Jahrb.“ 1845. sv. 1. to-le: „Die erste Ausgabe derselben („Slávy Dcera“) enthielt Liebesgedichte, denen man keinen tieferen Sinn unterlegte, weil damals (1821) im böhmischen Slawenthum eine tiefere Auffassung der Literatur und des Nationallebens nicht vorhanden war; die zweite Auflage (1824) enthielt bereits einzelne nationale Ideen, allein ihr Umfang war noch zu klein (150 Sonette), und der Kreis, den sie besprach, zu eng. Damals machten diese Dinge Aufsehen in der böhmischen Literatur. Allein ganz anders, mit klaren und festen Worten, mit stürmischer Begeisterung, mit allumfassender echt slawischer Liebe trat die dritte, die vollstän-

dige Ausgabe auf (1832); mit einem Freundesopfer ward die Möglichkeit des Erscheinens erkaufte, mit unendlicher Begeisterung ward sie von allen Slowaken empfangen. Allein die Männer, die damals in Böhmen an der Spitze der sogenannten öffentlichen Stimme, der Journalistik, standen, fassten die grossen Ideen, des Dichters nur unvollkommen auf, oder mussten wenigstens eine solche Auffassung der Öffentlichkeit übergeben, vielleicht durch äussere Hindernisse gehemmt. Nicht wenig trug dazu auch der Umstand bei, dass der Dichter um auch seinen Landsleuten, den Slowaken, auf welche seine Dichtung zu allernächst berechnet war, verständlich zu sein, seiner Sprache, der böhmischen Schriftsprache, einzelne Eigenthümlichkeiten der slowakischen Mundart beimischte. Dem zufolge ward die grosse Dichtung weniger besprochen, als sie es verdiente; und die Idee von der Zukunft der Slawen, welche in ihr freilich noch wie in dichten Nebel gehüllt erscheint, ward kaum

erkannt, viel weniger anerkannt, noch so verbreitet, wie man erwarten durfte. Auf der anderen Seite trafen die erhabenen Bilder mit solcher Heftigkeit auf das Herz der Feinde der Slawen, dass der Dichter von da an als Vorkämpfer ultraslawischer Tendenzen verschrien wurde. Daher kam es, dass die magyarisirten Slowaken aus der Dichtung nichts als Gift und Galle sogen, die sie dann auch redlich ihren Landsleuten in Ungarn durch die „Vierteljahrsschrift“ mittheilten.“

„Slávy Dcera“ je pa napravila tudi veliko pozornost. Češka mladež, vzpodbujena po tem delu, začela je proučevati narečja svojih soptemenikov, ter z njihovimi književnostmi upoznati se. Ta pažnja na ostala narečja pak je mnogo pripomogla i vlastni jezik češki popolnjevati. Po nagromadjenem tu — za oni čas nenavadnem — povestniškem gradivu iz celega Slavjanstva, povzdignile so se i znanosti o povestnici in odnošajih slavjanskih tudi v širje kroge. — Mnogo vpliva imel je Kollár

gram dve točki: 1. Narodnostno vprašanje in 2. Zahtevanja delavskega stanu.

Vnanje države.

Srbski knez je podelil grškemu kralju takovski red; nedavno pa je grški kralj dal srbskemu knezu veliki križ odrešenikovega reda. Oboje je smatrati kot znamenje dobrih razmerij med obema državama.

Iz Cetinja se poroča, da se mohamedanski izseljenci vračajo nazaj v **Ulcinj**. Ulcinjcem namerava črnogorski knez na nekoliko časa odpustiti vse davke kot odškodnino za mnoga trpljenja v zadnjem času.

Turška vlada je poslala po telegrafu okrožnico do svojih vnanjih zastopnikov, v kateri prosi evropske velevalosti odločne podpore pri rešenju grškega vprašanja.

Angleške "Times" piše o ozirom na turško okrožnico o grške stvari: Da bi Grška nehala oboroževati se, naj Turčija dá Grški koncesij, kakršne je ta od nje zahtevala z odobrenjem Evrope. V grškem vprašanju pa mora na čelu stopati Francija, ne pa Anglija, katera bi soglasnemu sklepu Evrope pristopila, sama pa neče postopati. Ako hoče Francija držati se svojih starih predlogov v grški stvari, ali pa postaviti nove, potem bodo vse velevalosti sprejele jih in na Turčijo pritiskale, da jih bode izvršila. Drugače ostaje samo grško-turška vojna, na katero pa se ne sme misliti.

Angleškega vnanjega ministerstva državni podtajnik sir Charles Dilke je v Kensingtonu javno govoril o ulcinjski in grški stvari. Dejal je, da, če angleški konservativci govorijo o "avstrijskih nazorih", da ne mislijo s tem avstrijske vlade, nego lažnjivo turkoljubno časopisje dunajsko in peštansko. Dilke pravi, da Angleška ne išče nobedne posebne zveze in nij res, da bi se avstrijska vlada ne strinjala z angleško, kakor je trdil Salisbury, kakor je tudi laž njegova, ker je dejal, da je pri odstopljenju Ulcinja bilo umorjenih 700 Albancev. Odstopljenje Ulcinja se je doseglo samo z demonstracijo evropskega brodograja.

Irskim članom deželne lige bode mnogo poguma dajalo to, da so porotniki v Corku oprostil Healya in Walsha, oba članova irske deželne lige, obtožena, da sta žugala najemniku Manningu. Sicer si je pa irska deželna liga osnovala svojo popolno vlado, ki razširja strah med najemniki.

V Cranghmu je bil zadnje nedelje meeting, na katerem je bilo 20 000 Ircev navzočih, 2000 mej njimi konjanikov. Predsedoval je tamošnji župnik ter je v svojem govoru slavil Parnella, ki bode irski narod rešil suženjstva in dal mu svobodo. Drug duhovnik je dejal, da mora britsko vlado zadeti prokletstvo ter je naznanil, da so Fenijanci vstavili svojo vlado. Fenijancem, udom družbe za ločenje Irske od Angleške, je ljudstvo navdušeno klicalo "živeli!" Na večer pa je bilo mesto Parnellu na čast razsvitljeno.

tudi na jugoslovanske pesnike "ilirske" dobe, izmed katerih omenjam samo našega Stanka Vraza. Njegove sladke, milodišeče "Djulabije" spominjajo nas na mnogo mestih na "Slávy Dcero".

"Slávy Dcero" prevel je na nemški — a zelo okorno — med. dr. Fr. Tvrdon pod naslovom: "Slava's Tochter, lyrisch-episches Gedicht in 5 Gesängen von Johann Kollár. Wort- und sinngetreu ins Deutsche zum erstenmale vollständig übertragen," v Skalici 1854.)*

*) Za poskušnjo podajemo tu košček Tvrdonovega prevoda "Slávy Dcero", trdno osvedočeni, da našim čitateljem bode uže to zadoščevalo. Glasi se na pr. tako-le (po "Lumiru"):

"Drei'r Dinge Anblick regt mich zum, mit Lauche
Des Zorn's gemengten Hohnelächter an:
Das erste (weiss nicht, wie man's nennen kann)
Ist Thier, das seinen Schädel trägt im Bauche;
Dann Erze, die, im stolzen Flügelbrauche
Geschwungen, sinken von der Himmelsbahn;
Ein Blümchen, so das Auge lieb gewann,
Und übel riecht, gebracht zum Nasenschlauche.

Dopisi.

Iz Novega mesta 16. dec. [Izv. dop.]

V nedeljo, to je 19. t. m., vršile se bodo volitve v odbor tukajšnje čitalnice. Čudno se je moralo doslej dozdevati vsakemu narodnjaku, da je inteligenca, katere imamo hvala Bogu tu dovolj, tako slabo zastopana v čitalničnem odboru. Nikar ne mislite, da nemamo tu mladih inteligentnih in vztrajnih močij, ki bi gotovo delali v prid narodne stvari ter skrbeli, da bi bila novomeška čitalnica v resnici središče, kjer naj se shaja narodna inteligenca. In vendar, ako vedó druga društva ceniti inteligenco, katera vodi vse društveno gibanje, zakaj naj mi preziramo njih pomoč v delu za narodno stvar. In ravno novomeška čitalnica pogreša inteligenco v odboru. Nikakor ne mislimo s tem, da naj bi se sedaj izbacili zmožni meščanje iz odbora, kajti le skupno delovanje hasni in koristi. Prepričani smo pa do celega, da bode novomeška čitalnica le tedaj središče narodnega življenja, kadar se poprime težavnega dela tudi inteligenca in tega faktorja sosebno sedaj merodajni krogi ne smejo prezirati. — Sedaj je skrajni čas! — Na to se dovoljujemo opozoriti tiste kroge, ki bodo v nedeljo volili nov odbor. To pa storimo jedino le zaradi stvari, ki mora biti sveta vsakemu narodnjaku, — ne pa zaradi osebnih razmer.

Z Dunaja 16. decembra. [Izv. dopis.]

(Cesar in Dunajčanje. — Blamirana ustavoverna stranka.) Velika razburjenost dunajskega prebivalstva vsled cesarjevega pisma, da vsled brezaktnosti "gemeinderata" ne mara za veliko ovarijo, katero so Dunajčanje narejali cesarjeviču, nij se poglela, temuč raste od trenutka do trenutka. Dunajčanov je sram, strašno sram blamaže in nedostojnega obnašanja svojih občinskih zastopnikov! Zares sramotno je pa obnašanje dunajskih judovskih liberalnih časnikov. Ti so vsega škandala krivi, ker ta glasila nemško-ustavovorne stranke, kakor "N. fr. Pr.", "Wien. Allg. Ztg.", "N. W. Tagbl.", so prva začela v lažnjivih noticah najprej na dvor zabavljati, in tem časnikom je šel dunajski "gemeinderat" na limanice. Zdaj pa svoje zapeljance ti isti časopisje ali zatajujejo ali grajajo ali se pa zvijajo, kakor da bi svet uže vse pozabil bil, kar so včeraj pisali! Zares podlejšega, ničvrednejšega, lažnjivejšega časopistva nij, nego li je to dunajsko ustavoverno-liberalno.

Tako se "D. Ztg." jezi nad Čehi in Sloveaci, kakor da bi ti zakrivali blamažo dunajskega mestnega zbora. "Wien. Allg. Ztg." — o kateri pravi "Tribüne", da néma ničesa zgubiti, a tudi ničesa dobiti — dolži dvor, da je sokriv te afere ter se boji političnih posledic iz te zadeve izvirajočih. "Morgenpost" pa se jezi nad nesramno in nečastno agitacijo dunajskega mestnega zbora in pravi, da, odkar Dunaj in prestol Habsburgov stoji, zgodovina ne vé pripovedovati o takem dogodjaji. "Tribüne" pa kliče: Ven z judovskimi mestnimi odborniki, ven s kričači! Stara "Presse", katere urednik jud Wiener je vendar kot mestni odbornik največ škandala udeležen in sokriv, zdaj ljute levite bere mestnemu zboru! Tudi "Extrablatt", katerega urednik jud Singer je tudi mestni odbornik in sokrivec škandala, meče zdaj polena na dunajski "gemeinderat". —

Nemška ustavoverna stranka pa bitko čuti, da je cesarjev udarec zadel tudi njo, ne le dunajske mestne kričače, kajti njeno novinarstvo je zakrivilo ves škandal, njeno nemško liberalno časopisje igra v celej reči neizmerno mizerabno rolo, njeni pristaši so v celej tragi-komediji zapopadeni, in največja nemško-liberalna občina igra tu žalostno rolo. Zato so pa ustavoverci močno potrti in upanje na vlado priti šlo je po vodi.

Domače stvari.

— (Čitalnica v Spodnji Šiški) ima v nedeljo 19. decembra v čitalničnih prostorih pri "Guziju" občni zbor. Začetek ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Odpretje zbora po podpredsedniku čitalnice. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila: a) tajnika; b) blagajnika; c) knjižničarja. 4. Volitev predsednika, blagajnika in šestero odbornikov. 5. Posamezni predlogi in nasveti. K temu vabi p. n. društvenike najljudneje odbor.

— (Iz Črnomlja) se nam piše, da bode letošnji občni zbor tamošnje narodne čitalnice 19. decembra zvečer ob 8. uri. Vsi domači in vnanji p. n. društveniki se k udeležitvi uljudno vabijo.

— (Politično društvo Edinost.) Na željo nekaterih gg. odbornikov začne se v zadnjič naznanjena odborova seja dné 18. t. m. ob dvanajstej ne pa ob enej uri in zborovanje igralnega društva ob 1. ne pa ob 2. uri popoldne.

Tudi Jos. Wencig ima v knjigi "Kränze aus dem böhmischen Dichtergarten" (Leipzig 1856) nekoliko sonetov ponemčenih. (No, kako da nek Nemci to poveličevanje Vseslavjanstva prebavljajo!) Tudi v angleškem jeziku priobčil je ulomke iz "Slávy Dcero" Bowring v "Foreign Quartely Review". Vol. II.

Drugo delo, s katerim si je Kollár pridobil posebne zasluge o širjenji in utvrjenji ideje slavjanske, je spis o književnej vzajemnosti slavjanske, kateri proglas je bil najpreje objavljen v časopisu "Hronka" (izhajajoč v Ogerskej), a pozneje izdal ga v nemškem prevodu, da govori tako vsem Slavjanom brez razlike pismen in narečij — kajti samo nemško knjigo mogli so tedaj vsi čitati — pod naslovom:

Doch steigert sich der Zorn zum Toben, finde
Ich Leute, deren Herzschatz weder stösst
Für eine Tugend, noch für eine Sünde.

Dies sind die eck'ig balsamleeren Leichen
In denen der lebend'ge Geist verwest:
Denn will wer leben, äuss' er Lebenszeichen!"

"Ueber die literarische Wechselseitigkeit zwischen den verschiedenen Stämmen und Mundarten der slavischen Nation" 1837. V tem spisu izrazuje Kollár jasno in določno misel, katero je bil uže poprijel 1830. leta. Slavjani — tako sodi on — smatrajo se po stoletnem razdrobljenji zopet za jeden veliki narod, svoja različna narečja za jeden jezik, ter namerjavajo k izvornej jedinosti. Slavjanske naobraženjake poziva, naj opustivši jednostrano in izključivno gojenje svojega vlastnega plemena po primeru nekdanjih Grkov nastojajo, da se čim bolj upoznavaajo z raznimi narečji in književnostmi slavjanskimi, ter jih umno napotjuje, kako se imajo v književnosti vzajemno podpirati in v govoru in v pismu poglavitnim narečjem se vse tem bolj približevati. Protivnikom tega odgovarja: "Der Vorwurf einiger, dass wir auf diese Art unsere Sprache russiren, polonisiren, böhmisiren u. s. w. werden, so wie er an sich unslavisch ist, verdient nichts

— (Po zimi spomladno cvetje.) Iz Kamnika se nam pošilja 15. decembra t. l. poleg Bistrice blizu Jarš najdeno prav krasno cvetočo cvetlico pomladanski svedrec tudi svišč ali zaspanček imenovano (gentiana verna), katera sicer meseca aprila in maja po planinskih gorah cvete. Pač lep dokaz izredne letošnje tople zime.

— (Z Notranjskega) se nam piše: V št. 286 „Slov. Naroda“ je bilo brati, da so po ljubljanskej okolici dobili nemška naznanila za volitev v obrtniško in trgovinsko zbornico. — Postonjsko okrajno glavarstvo je pa taka naznanila razposlalo v slovenskem jeziku — torej imajo vendar pred Notranjci nekaj rešpektov. (K temu moramo pristaviti, da smo slišali, ka je komisija veliko večino dotičnih oznanil v slovenskem jeziku razposlala, torej so bile dotične „kundmachunge“ na slovenske županije res morda le po pomoti zašle. Ur.)

— (Tržaška deputacija pri cesarji.) Dne 16. t. m. je bila deputacija tržaškega mesta pri cesarji, kateremu je izročila spomenico o potrebah in terjatvah tržaškega mesta. Cesar je prijazno obljubil, da bode te želje njegovega ljubega mesta Trsta vladi priporočil, naj jih dobro v premislek vzame.

— (Z Dunaja) se nam piše: Slovansko pevsko društvo na Dunaji priredi v soboto 18. dec. v dvoranah dunajskega vrtogradnega društva svoj adventni koncert. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnice dobivajo se pri g. dr. J. Lenchu I. Bräunerstrasse 4.

— (Dvojen roparsk umor.) Z Dolenskega se nam piše: Šla sta dva kmeta iz Skopice blizu Cirkelj v krškem okraju, Jarnej Račič in Janez Žibert, v pondeljek iz semnja v Kostanjevici proti domu. Bilo je zvečer okolo 9. ure. Imela sta soboj nekaj denarja, vsaj eden je gotovo imel 40 gld. gotovine. Blizu doma sta bila napadena na glavni cesti od hudobnih lupežev — koliko? se ne ve. Enemu so te neznane človeške zveri žile na vratu prerezale, drugemu glavo razbili, denar pobrali in odšli, sledu pa niso za sabo čisto nič pustili. Žalosten dogodek v naši deželi!

— (Pri ljubljanskih nunah) v samostanu gg. uršulinaric sta bili dne 13. t. m. dve slovesnosti. Obhajala je namreč gospa prednica M. Antonija Murgelj 25letnico, gospa M. Julijana Lavtar pa 50letnico storjene slovesne obljube. „Obnovili sta dopoldne v cerkvi slovesno obljubo; po litanijah pa je bila v notranjih prostorih v živih podobah pred oči postavljena sv. Uršula s svojo častito redovno družino in z velikim angelom, ki red skozi

als verlacht und verachtet zu werden. Was slavisch ist, wo immer ist, ist unser,“ ter zaključuje: „Was also bei den Griechen möglich und wirklich war, warum könnte dasselbe nicht bei uns Slaven sein?“ — Slavus sum, nihil slavici a me alienum puto — Slavjan sem, nič slavjanskega ne sme biti mi neznano — to ima biti geslo vsakega izobraženega Slavjana. Samo po takej vzajemnosti dosežejo Slavjani, da jim se nij treba odreči svoje vlastne slavjanske narodnosti na korist katere druge, boljše bodočnost, ter bodo mogli od starajočih se Rimljanov in Germanov sprejeti daljnje razvijanje človeške naobraženosti.

To delo mora se Kolláru šteti v posebno veliko zaslugi; kajti z njim je slavjansčini neizrečeno koristil, glede čiščenja pojedinih narečij in glede razumevanja drugih bratskih plemen.

(Dalje prih.)

toliko stoletij vidno varuje in brani. Spredaj pred mnogim osebstvom je bilo mej lučimi Jezusovo presv. Serce, na katero kakor varno zavetje sta kazala dva angelčka s kronama v rokah. Pred to častitljivo podobo sta dve gospodičini kaj lično čestitali gospema jubilarinjam. Predstavo je spremljalo lepo petje in igranje na glasoviru. Tako piše „Danica“, po kateri smo to ponatisnili.

— (Nova srbska knjiga.) „Narodne biblijoteke“, katero izdajata brata Jovanović v Pančevu, izšel je drugi zvezek. Vsebina njegova je prevod prelepe Erjavčeve povesti „Husarji na Polici“, katera je prišla na svetlo v „Slov. glasniku“ l. 1863. Cena je knjižici 16 novč. Š.

Medvodska ali „liederfläterska“ stvar pred deželnim sodiščem.

Sodišču predseduje deželne sodnije svetovalec Zhuber. Votanti so deželne sodnije svetovalci gg. dr. Vidic, Sajic in Pessiak. Državno pravdnitvo zastopa namestovalec g. Pajk, zagovornik je dr. Zarnik.

Na zatožnej klopi sedi mladi 18letni kmetski fantin Anton Košenina, delavec v papirni fabрики v Goričanih, doma iz Spodnje Senice pri Medvodah. Obdolžen je „hudodelstva javne posilnosti“ po § 99 k. r. Uzroki zatožbe so: Zatoženec Anton Košenina je dne 18. julija t. l., ko so ljubljanski „liederfläteri“ prišli s Šmarne gore proti poludne v vas Svetje blizu Medvod na posestvo Jamnikovo, in ko so „liederfläteri“ tam pod kozolcem jedli in pili, plesali in peli, rekel na dvorišču blizu kozolca: „Denes bodo ti nemškutarji še plavali“ in „denes bom še nemškutarje klal“. To prvo izjavo so slišali gospodinja Jamnikova, gostilničar Peternel in Anton Kavčič, drugo pa tudi ključničar v papirnih fabrikah v Goričanih, Janez Kogej, ki je Košenino svaril, naj bode miren in naj ne počenja nobenih neumnostij. Košenina je potem odšel. Ker se je bližala huda nevihta, odšli so tudi „liederfläteri“ proti Medvodam, a ker je dež nalival, šli so skoraj vsi v Medvodah v gostilno na pošto h g. Kavčiču vedrit. Od tod so potem posamezno ali po dva in trije v temi šli proti kolodvoru in bil je najprvo udarjen g. Kukla, za njim g. Peterman, g. Schulz, g. Priesel, g. Unger in g. Springer. Ker so nekateri napadenih krvaveli, bilo je na železničnej postaji v Medvodah veliko razburjenje in strah, da bi se še kaj hujega ne zgodilo. Napadov zatožba dolži pri vseh šestih napadenih 18letnega fantina Antona Košenino, kajti ta ne more dokazati, kje je tisti čas bil, ko so se napadi vršili in ker je prišel kmalu po napadu, ko se je vlak odpeljal, v gostilno Tineta Golarja, kjer je bil vse drugače opravljen kot prej na Svetjih, ko je imel praznično obleko in klobuk, a zdaj je prišel h Golarju (potem ko se je vlak odpeljal) z rudečo vojaško kapo in rudečim rekelcem, namreč tak, da je bil prav podoben vojaku, za kakeršnega je prvi ranjeni g. Kukla svojega napadovalca izpoznal. Tedaj zatožba sklepa, da nikdo drugi, kakor le Košenina, ki je uže prej nemškutarjem žugal, nij bil tisti, kateri je onih šest „liederfläterjev“ lahko poškodoval ali ranil. Zaradi tega ga toži državno pravdnitvo po § 99 kaz. zak. hudodelstva javne posilnosti.

Zatoženi Anton Košenina, še le 18 let star kmetski fant, taji, da bi bil katerega šeststerih ranjenih on poškodoval. Zatoženec pravi, da nij mogel nobenega poškodovati, ker ga tist

dan (18. julija) niti v Medvodah nij bilo. Tega mu ne more ne jeden tepenih gospodov dokazati. Če se zaradi tega dolži, da je „liederfläterje“ tepel, ker je nosil vojaško kapico, more reči, da je v okolici medvodske, kar so prišli vojaki iz Bosne, jako mnogo fantov, ki nosijo take rudeče kape. Zatoženec trdi, da je bil tačas doma, ko so bili napadeni ti ljubljanski gospodje.

Prva priča je g. Vencel Kukla, knjigovodja pri Tschinklu. On je bil odšel iz Svetja, kjer so „liederfläteri“ pod kozolcem pili, peli in plesali, ko se je nevihta približevala, v Medvode. Tam je s svojo ženo in tremi otroci v gostilni pri Kavčiču na pošti ostal. Žena je bila šla naprej na železniško postajo, on pa je nesel svojega 7letnega otroka. Kar dobi, ko je prišel čez most, eno po glavi in na levo oko, da se zgrudi. Ko je vstal, videl je, da je tekel čez most človek, ki je bil vojaku podoben.

Na vprašanje zagovornika dr. Zarnika, ali so kmetje kaj žugali pevcem, odgovori priča, da čisto nič, nego da so bili kmetje prijazni in nikdo nij mislil, da bi se pevcem kaj zgodilo.

Drugi, ki je bil baje tudi ta stran mosta na tla pobit, bil je vojaški živinozdravnik Petermann. On pravi, da nij videl, kdo ga je. Sicer pa trdi, da še zdaj od udarca na levem ušesu slabo sliši. Tudi on nij opazil, da bi bili kmetje čez dan kaj grozili, tem več je mislil, ker so se pri kozolcu, ples gledavši, kmetje dobrovoljno smejali, da se je njim zabava dopadala.

Knjigovodji Schulzu je baje priletel na levo stegno kamen, kateri ga pa nij dosti poškodoval, ker je zadel denarno mošnjo, ki jo je imel v žepu. Kdo je kamen zagnal, tega tudi ta priča nij videl. Tudi on pa potrdi, da so bili kmetje celo popoldne mirni in zmirom prijazni.

Četrty poškodovani in priča je bil inženier Priesel. On je šel uže jeden najzadnjih čez most; kar dobi eno po glavi, da pade. Kdo ga je udaril, tega tudi on nič ne vé.

Trgovska pomočnika Unger iz Ljubljane in Springer iz Celja pričata, da sta šla vkup. Oba sta bila od nekoga vržena na tla in Springer je dobil eno po glavi. A kdo jih je vrgel, tega tudi onadva ne vesta, ker nijsta nikogar videla.

(Konec prih.)

Dunajska borza 17. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	90	„
Zlata rente . . .	87	65	„
1860 drž. posojilo . . .	131	50	„
Akcije narodne banke . . .	820	—	„
Kreditne akcije . . .	238	70	„
London . . .	117	70	„
Srebro . . .	—	—	„
Napol. . .	9	36	„
C. kr. cekini . . .	5	61	„
Državne marke . . .	58	10	„

Božičnih in novoletnih daril na veliko izber

ima

KARL S. TILL

pod Trančo 2.

Posebne albume za fotografije najmodernejše in krasno vezane s patentirano zaponi. Najnovejše, kar se tiče papirja Theur & Hardtmuth. 200 slik iz Draždanske galerije v vrlo elegantnej enveloppi. Molitvene knjižice, krasno vezane v slonovo kost, ebenovino, biserno matico, baržun ter usnje. Spisi za mladino, knjižice s podobami, spomenskimi pesnimi in pravljicami, najfinejše galanterijsko blago od usnja, prava zlata peresa in rejongi, pisne mape itd. itd. (621—6)

Tužci.

17. decembra:

Pri **Stonu**: Dragan, Eichelster iz Bele peči. — Krum iz Dunaja. — Wenzovsky iz Cola.
Pri **Malliet**: Wotawa, Redl iz Dunaja. — Binder iz Grada. — Svoboda, Sturzeis, Henrich, Weit iz Dunaja.

Pravi štajerski

sok od ozkega trpotca,

katerega prireja

Jurij Frosch v Gradci,

je skušeno zdravilo zoper kašelj, hripavost, bolezn na pljučah, v vratu in prsih, katár dušnikovih vejic in tudi zoper jetiko.

Velika steklenica gl. 1. — z navadilom za Majhena — 50 j rabo.

Ob jednem priporočam svoj bonbon iz sladu, štajerskih planinskih zelišč, slezi in trpotca, 1 zavitek 10 kr. (605-4)

Jamčim, da so moji izdelki pravi ter jih prepušćam vsakemu kemiku, da jih preišće.

Glavna zaloga, od koder se pošilja:

J. Frosch v Gradci.

Dobiva se pa tudi v vseh dobrih špeci-rijskih prodajalnicah in lekarnah tukaj in v provinciji.

Prodajalci dobé opustek.

Zaloga v Ljubljani: Julij pl. Trnkoczy, lekar; J. Luckmann, trgovec.

Gostilna „pri fajf“,
Lingerjeve ulice,
vsako soboto
(555-5)
frišne pečene klobasice, jeterne,
krvave in kranjske klobase.

P. n.

Čast mi je naznanjati najudanejšje, da sem veliko trgo-vino z vinom, dozdam postojeće pod firmo Adolf Betlheim, denasnjege dne kupil in prevzel jaz in da jo bodem nada-ljeval pod firmo

M. Bauer, pivovarna.

Trudil se bodem zmirom, da bodem imel v zalogi naj-boljšje domaće vino, katero hoćem svojim naroćnikom prav v ceno prodajati.

Naroćila sprejemajo se v

(623-3)

pisarni mešćanske pivovarne M. BAUER.

V Zagrebu, dné 1. decembra 1880.

Tisoć in ena noć.

Pravijice iz jutrovnih dežel.

Bolj kratkoćasnih in m kavnih povesti nij kmalo, kakor Tisoć in ena noć; dokaz temu, da so jih uže skoro vsi narodi v svojo literaturo sprejeli. 535-7)

Vsak mesec izhajata dva snopića v lić-nem zavitku po 64 stranij in eno podobu. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopićev.

Cena snopiću 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonira se pri založniku J. Krajcu v Novem mestu, pa tudi po vseh bukvarnah. Dobiva se tudi

Spisi Krištof Šmida.

Dozdam izšla 2 zvezka. Cena zvezku: po-sebno lićno vezan 70, trdo 40, mehko 30 kr.

Lekar J. Nussbaumer-jevo

! zdravstveno vino!

Kitajsko-železno-malaga-vino

najzanesljivejšje in neoporekljivo zdravilo, da se

kri nareja in čisti

ter najhitreje odpravi:

pomanjkanje krvi, bledico, bolezen v želodci, bolezn spolskih organov, osobito moževsko slabost in neplodnost.

!! Bolezn v jabolku, golfanci in pljučah !!

! Kitajsko Malaga-vino!

imejoć v sebi čistega kinina samo tako, kakor se prilega truplo, izvrstno krepilo za otroke in žene po bućej bolezn.

Profesor in zdravstveni svetovalec g. dr. Thaler na porodišnici v Lincu o tem fabrikatu tako-le govori:

Potrpujem, da sem v Kitajsko-železno-Malaga-vinu lekarja J. Nuss-baumerja v Celovci dobil izvrstno in lahko prebavljivo zdravilo, katero smem vrlo priporočati. Prof. dr. J. B. Thaler.

Radostno potrpuje podpisani, da je Kitajsko-železno-Malaga-vino lekarja Nussbaumerja v Celovci preparat izvrstne dobrosti in vpliv-nosti ter v svojej lastnosti množitelj krvi in pospešujoć prebav-ljenje mnogo prekosi vse druge železne preparate. Dr. L. Winternitz. (515-10)

Zalogo za Kranjsko ima lekar G. Piccoli v Ljubljani.

Tinctura Rhei. Comp. vulgo

FRANCOVA ESENCA

ki jo izdeluje

Gabriel Piccoli,

lekar „pri angelu“,

v Ljubljani na dunajskeje cesti.

Pomagala je uže mnogo tisoć lju-dem k zdravju, kakor se lahko dokaže iz mnogih pohvalnih pisem.

Ta esenca ozdravi bolezn v že-lodcu in v spodnjem životu, grižo, krć, želodćevo in prehodno mrzlico, zabasa-nje, hemorjide, rumenico itd., vse bo-lezn, ki znajo smrtne postati, ako se za časa ne ozdravijo. (490-11)

1 sklenica velja 10 kr.

Naroči se pri Gabriel Piccoli-ju, lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na dunajskeje cesti, s poštnim povzetjem.

18 Darila za božić. 80

6 velikih žepnih rut z lepimi bordu-rami v elegantnem kartonu 50 kr.
1 stenska ura, jamć se da gre dobro, gl. 150. Ista na bitje gl. 350.

1 francoska žepna ura zanesljiva ropotuljo gl. 4

1 fin nerazrušljiv dežnik gl. 150 Od najfinejšje svile gl. 3

1 pravi anglešć žepni nožić od sre-brnega jekla 80 kr. g. 1

1 krasni ovrtnik za gospe kr. 50, 80, gl. 1

1 krasno ozaljšana lampa za sobo, po-polna gl. 150. Na fićeisa gl. 250, 3

1 harmonika za samouke gl. 150, sć spremljevanjem kora g. 3, 4, 5

1 krasna service za čaj in kavo za 6 osob, fin porcelan, ozaljšan gl. 4, 5

Najlepš svetilniki od kit. srebra, ele-gantni, 1 par samo gl. 2, 3

1 moderna elegantna pahljaća za gospe gl. 150, 3

service za likće za 6 osob gl. 150

1 krasen album gl. 1, 10; isti jako eleganten, velik gl. 350, 550.

1 album z goćbo gl. 50, 750, 1050

1 pisna mapa, dovršeno uredjena, g. 1, 2 Najfinejšje gl. 350, 550.

1 najfinejšji muf za gospe gl. 3, 350

1 najfinejšji ovrtnik od kožuhovine za gospe gl. 250, 350.

1 elegantna škatljica za tobak ali ci-gare gl. 150, 2

jako fin denarnik gl. 1, 150.

1 necessaire za gospe s škarjicami, cvrnom, šivankarico, svedrićem, gumbi, naprstkom gl. 250, 350.

1 vrlo fina kaset za toaleto z najfin. dišavami, milom, pomado, zrkalom, dišćo blažnico, vse samo gl. 1, 150. Isto v posebno finej kaseti gl. 280, 350.

1 orkestrion, ki igra 4 komade, kakor si kdo izbere, ali iz oper ali za ples, pravilno izvršen, gl. 7. Če pa igra 8 komadov gl. 1150.

Potovanje okolo sveta. Lep album s 60 fino barvanimi slikami najvećjih mest celega sveta. 40 kr.

Kdor hoće jesti dobro kavo ali čaj, naj si ga prireja v najnovješ h non plus ultra samovarjih, 1 kom. za 2 osobi gl. 3, za 4 gl. 4, za 6 gl. 5.

Vsakega silijo na smeh nove jux-tvari, jako prilićne za tombolo, 1 komad 10, 20, 40 kr. in višje.

Uže to, da sprejem vse brez ovire nazaj, kar ne ugaja, dosti jamć solidno postrežbo, zato posameznih rećij nij treba preveć hvalti.

Bogato ilustrovan cenik, ki obsega na tisoći stvarij za vsakdanjo rabo, kakor tudi druge stvari za prilićna darila, igrać ter novih iznajdeb, smešnih rećij itd. itd., najbolj zanimljivo vse za aranžerje tombol in smešne loterije, dobi vsak na zahtevanje zastonj.

Das grosse Magazin „zum Liebling“, WIEN, Fraterstrasse 26. (623-3)

Praktićeno zložene reći.

1 obodna garnitura d be-ega srebrnoga cik ja, ki ostane zmirom bel, 6 moćnih žić, 6 prlićnih žić a kavo, 6 nožev, knjige od je-ć 6 prlićnih vino, 1 velika zajemalka za ruho, 1 jednaka za mleć, vse skupaj samo gl. 450, vse to samo 130.

Fina garnitura za toaleto, 12 kos. mjila razlićno d šćećga, 1 k s fine z obne paste, 1 flacon fine d šave, 1 fina pomada za lase, 1 ćesa o za fri-ziranje, 1 za prah, 1 ćesa o z ro ev-lem, 1 ćesa o za žep, 1 glavna kr-taća, 1 zobna kit-ćica. Vse skupaj v finej toa emej kaseti samo g. 4.

Zdravstvena garnitura za zimo za gospe ali gospe. 1 fin životnik, 1 fine moćne h aće, 1 par rokovic, 1 par natićačev za roke, 1 par no-ćić, 1 šavi za gospe ali ruta za na glavo, 1 par gorkih moćnih ćrevijev, vse samo gl. 350.

Gospodská garnitura za pusitićelegantna, 1 stajalo za cigare, 1 lonć za tobak, 1 lula s cevko, 1 ćovka za ci-gare, 1 škatljica za žveplenke, 1 prak-tićeina škatljica za cigare in tobak, 1 mašina za cigarete, 1 rezilo za cigare, vse skupaj samo gl. 350. Jako fino vse našćeto velja gl. 550.

Moderna garnitura lepotića za gospe, vse najfinejšja fac na zlata iz pravega ta mi-zlata, 1 broš, 1 par uhano-v, 1 medajon, 1 agrafa za klobuk, 1 ćesalo za žensko, 2 naprstnika, naj-finejšje, 1 gla za glavo, vse skupaj najvećše izpećano gl. 350.

Moderna garnitura lepotića za gospe, neraz ćeljiva od pravega zla-tega lepotića. 1 gla za ovrtnik, 2 fina prstana, 1 fin medajon 1 ele-gantna verićica za uro, 1 par gumbov za manšete, 1 par gumbov za srajco, vse skupaj sam gl. 250.

Jako fina garnitura za pisno mizo, 2 svećnika, roćni svećnih, 1 ćrnil-nik, 1 perisnik, 1 utež za pisma, 1 brisać za peresa, 1 natićać za uro, 50 pol finega anglešćkega pismenega pa-pirja in kovćetov z monogramom, 1 ćašica za pepel, 1 peresno držalo in 12 finih peres, 1 crayon z radirgu-mijem, vse jako elegantno gl. 450.